

سند تفصیلی بر نامه ششم
اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
استان گیلان
فرا بخش تجارت خارجی

سرآغاز

موقعیت جغرافیایی منحصر به فرد استان یکی از ویژگی‌ها و قابلیت‌های ساختاری این استان در حوزه بازرگانی داخلی و خارجی می‌باشد. همجواری (مرز خشکی و آبی) با ۴ کشور خارجی و دارا بودن ۴۵۰ کیلومتر مرز ساحلی با دریای خزر سبب شده تا استان گیلان علاوه بر قابلیت‌های فراوان شیلاتی، در زمینه مبادلات بازرگانی با کشورهای آسیای مرکزی و حتی اروپا نیز جایگاه و اهمیت خاصی داشته باشد. همچنین، طبیعت استان گیلان با اقلیم معتدل، خاک حاصل خیز، رودخانه‌های فراوان، جنگل‌های انبوه و وسیع و مراتع طبیعی زمینه مساعدی را برای فعالیت‌های کشاورزی و صنایع تبدیلی فراهم نموده است؛ به طوری که این استان در تولید و صدور برخی از کالاها کشاورزی نظیر برنج، توتون، چای، پیله ابریشم، بادام زمینی، زیتون، مرکبات، گردو و فندق، دانه‌های روغنی، گل و گیاه زینتی، عسل، ماهی و خاویار، منسوجات، کالاها صنایع سلولزی (نئوپان، کاغذ و ...)، مواد شیمیایی (رنگ، چسب و ...) و به سایر استان‌ها و حتی کشورهای خارجی مزیت نسبی دارد.

با توجه به مطالب فوق‌الذکر در خصوص ظرفیت‌های استان، و نقش پُررنگ بخش بازرگانی استان در اشتغال (حدود ۴۴ درصد)، ارزش افزوده (حدود ۵۹ درصد از ارزش افزوده)؛ می‌توان مدعی شد که بازرگانی به عنوان یکی از محورهای اصلی توسعه استان مطرح بوده که به موازات توسعه بخش‌های صنعت و معدن، کشاورزی و گردشگری مسیر توسعه استان را هموار خواهد کرد؛ چرا که استان گیلان به دلیل همسایگی با کشورهای حوزه آسیای میانه (CIS)، قرار گرفتن در مسیر کریدور شمال-جنوب، برخورداری از دو گمرک فعال در بندرانزلی و آستارا و منطقه آزاد تجاری صنعتی انزلی و سایر امکانات هم اکنون نیز به عنوان یکی از قطب-

های بازرگانی کشور مطرح بوده که این امر نشان‌دهنده اهمیت تجارت در توسعه اقتصادی استان می‌باشد.

۱ - بررسی عملکرد گذشته و تبیین وضع موجود بخش تجارت خارجی

۱ - ۱ - توصیف و تحلیل وضع موجود

مطابق دستورالعمل اجرایی تهیه اسناد برنامه ششم توسعه استان، تلاش شده عملکرد گذشته و وضع موجود حوزه تجارت خارجی و روابط اقتصاد بین الملل مورد بررسی و تبیین قرار می‌گیرد. در این راستا؛ روند تغییرات مهمترین شاخص های بخش تجارت خارجی شامل صادرات و واردات کالا، طی دوره ۹۴-۱۳۸۴ مورد بررسی قرار گرفته است. صادرات و واردات جزء متغیرهای کلان اقتصادی هستند که از اهمیت بالایی برخوردارند، زیرا این دو متغیر، راه‌های ارتباط اقتصادی کشور با جهان خارج را تشکیل می‌دهند. در حال حاضر تعداد ۱۴۰ گمرک فعال در کشور وجود دارد که از این تعداد سه مرکز فعال آستارا، بندر انزلی و منطقه آزاد حسن رود در استان گیلان مستقر هستند.

میزان صادرات استان گیلان در طی سال های برنامه چهارم توسعه (۸۹ - ۱۳۸۴) از نظر وزنی با رشد متوسط سالانه ۶/۵ درصد از ۴۷۳ هزار تن در سال ۱۳۸۴، به ۶۴۷/۵ هزار تن در سال ۱۳۸۹ ارتقاء یافته و در همین دوره میزان واردات به استان نیز با رشد ۱۳/۸ درصدی از ۳۳۳۰ هزار تن سال ۱۳۸۴ هزار تن به ۶۳۶۸ هزار تن در سال ۱۳۸۹ افزایش یافته است. بر خلاف روند افزایشی میزان صادرات و واردات استان گیلان در طی سال های برنامه چهارم توسعه، این مقادیر در طول سال های برنامه پنجم توسعه روند کاهشی دارد. به صورتی که میزان صادرات از استان گیلان در سال ۱۳۹۰ (ابتدای برنامه پنجم توسعه) ۶۹۱/۵ هزار تن بود که این میزان با کاهش ۹/۵ درصدی در سال پایانی برنامه پنجم به ۴۶۳ هزار تن تنزل یافته است. همچنین واردات کالا به استان گیلان نیز در طی این دوره از ۵۱۲۰ هزار تن سال ۱۳۹۰ با درصد تغییرات «۱۸/۵-» درصد در سال ۱۳۹۴ به ۲۲۵۷ هزار تن کاهش یافته است. (جدول ۱)

جدول ۱- تغییرات میزان صادرات و واردات استان گیلان در طی سال های برنامه چهارم و پنجم توسعه (۱۳۹۴ - ۱۳۸۴)

ردیف	هدف کمی/عنوان شاخص	واحد متعارف	سال های برنامه چهارم		رشد / متوسط دوره برنامه چهارم (درصد)	سال های برنامه پنجم					
			۱۳۸۱	۱۳۸۲		۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	
											رشد / متوسط دوره برنامه پنجم (درصد)
۱	ارزش صادرات کالای غیر نفتی	میلیون دلار	۳۹۵	۲۸۵	۶,۷	۴۴۶	۵۳۶	۴۸۳	۴۱۳	۲۸۴	-۱۰,۷
۲	میزان صادرات کالای غیر نفتی	هزار تن	۶۴۷,۵	۴۷۲,۹	۶,۵	۶۹۱,۵	۹۳۷,۲	۱۲۳۹,۷	۱۲۲۲,۸	۴۶۳,۳	-۹,۵
۳	ارزش واردات کالا	میلیون دلار	۳۸۶	۱۵۳۳	۲۰,۳	۳۷۵۰	۲۳۰۶	۱۲۵۶	۱۴۱۶	۱۰۱۷	-۲۷,۸
۴	میزان واردات کالا	هزار تن	۶۳۶۷,۶	۳۳۲۹,۷	۱۳,۸	۵۱۱۹,۸	۳۲۵۰,۶	۱۸۲۸,۷	۲۲۶۲,۴	۲۲۵۶,۸	-۱۸,۵

منبع : اداره کل گمرک استان گیلان

۲ - ۱- مقایسه شاخص اهداف کمی استان با کشور

شاخص های ارزیابی وضع موجود تجارت خارجی بر اساس سند برنامه راهبردی بخش تجارت خارجی کشور شامل مواردی از قبیل زمان ترخیص کالا در رویه های واردات و صادرات، هزینه ترخیص کالا در رویه های واردات و صادرات، اسناد گمرکی در رویه های واردات و صادرات، میزان صادرات کالا و خدمات غیر نفتی و میزان واردات کالا و خدمات می باشد که بیشتر این موارد در سطح ملی و متمرکز تصمیم گیری و تصمیم سازی می شود. با عنایت به توضیحات فوق در این قسمت آمار واردات و صادرات گمرک استان و کشور و همچنین سهم واردات و صادرات استان و روند تغییرات و نرخ رشد آن در طی سال های برنامه چهارم و پنجم توسعه (۱۳۹۴ - ۱۳۸۴) مورد بررسی قرار گرفته است.

طی سال های برنامه چهارم توسعه (۱۳۸۴ تا ۱۳۸۹) ارزش کالاهای غیر نفتی صادر شده از گمرکات استان گیلان سالانه معادل ۶/۷ درصد رشد داشته، که به طور متوسط از میزان افزایش صادرات کشور طی همین دوره حدود ۱۷ درصد در سال کمتر بوده است. نرخ رشد بالاتر ارزش سالانه صادرات غیر نفتی در گمرکات کشور نسبت به استان گیلان عملاً نشان می دهد، سهم صادرات استان از کل صادرات کشور در این دوره کاهش یافته به طوری که در سال ۱۳۸۴ معادل ۳/۳ درصد از کل صادرات کشور از طریق مبادی صادراتی استان گیلان انجام می گرفت که این میزان در سال پایانی برنامه چهارم (۱۳۸۹) به ۱/۷۵ درصد کاهش یافته است.

در طی سال های اجرای برنامه پنجم توسعه (حد فاصل سال های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴) میزان ارزش دلاری صادرات انجام گرفته از سه گمرک مستقر در استان گیلان کاهش یافته است. به طوری که در سال ۱۳۹۰ معادل ۴۴۶ میلیون دلار از کل صادرات کشور از طریق گمرکات مستقر در استان گیلان انجام می گرفت که این میزان در سال ۱۳۹۴ به ۲۸۴ میلیون دلار کاهش یافت. بر این اساس ارزش دلاری صادرات استان در طی سال های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ شاهد رشد منفی صادرات به میزان «۱۰/۷ -» بوده این در حالی است که میزان صادرات کشور در طی این دوره (۹۴ - ۱۳۹۰) به میزان ۵ درصد رشد داشته است. نتیجه این تغییرات منجر به کاهش سهم استان گیلان از کل صادرات انجام شده در کشور شده است به طوری که در سال ۱۳۹۰ معادل ۱/۷ درصد صادرات کشور از استان گیلان انجام می گرفت ولی این میزان در سال ۱۳۹۴ به ۰/۹ درصد کاهش یافته یعنی تقریباً سهم استان از صادرات کشور به نصف کاهش یافته است. براساس اطلاعات مندرج در جدول ۲ ارزش کالاهای وارد شده از گمرکات استان طی سال های برنامه چهارم توسعه (۱۳۸۴ تا ۱۳۸۹) معادل ۲۰/۳ درصد رشد داشته است، در حالی که میزان رشد واردات کشور طی همین دوره معادل ۱۱/۷ درصد بوده است. همچنین بررسی روند سهم استان از واردات کشور طی دوره مذکور از ۳/۵۳ درصد به ۵/۱۲ درصد، افزایش حدود ۲ درصدی را نشان می دهد.

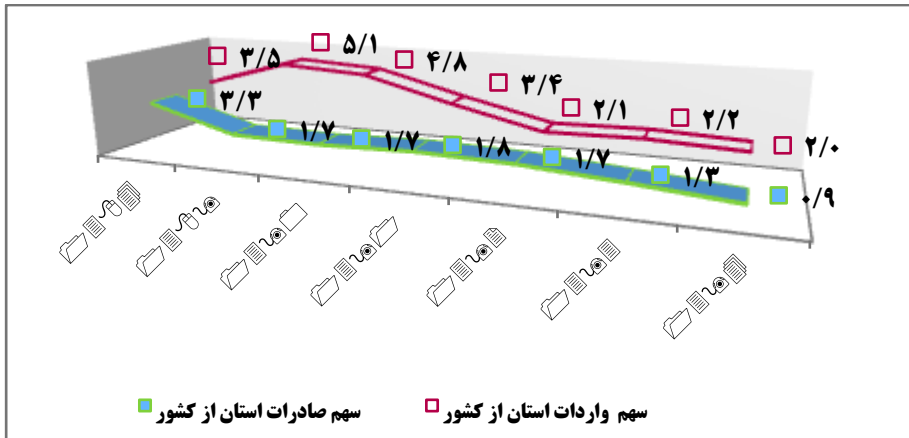
در طول سال های اجرای برنامه پنجم توسعه (حد فاصل سال های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴) میزان کاهش واردات به استان سه برابر متوسط کشور می باشد. به طوری که میزان کاهش صادرات کشور طی سال های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ معادل ۹/۶- درصد بوده و در همین دوره زمانی این میزان برای استان گیلان ۲۷/۸- درصد می باشد. همچنین سهم واردات استان گیلان از کل واردات کشور در طی سال های برنامه پنجم توسعه کاهش یافته است؛ به صورتی که در سال ۱۳۹۰ به عنوان سال ابتدای برنامه پنجم توسعه ۴/۸ درصد کل واردات به کشور از طریق گمرکات مستقر در استان گیلان صورت می گرفت که این میزان در سال ۱۳۹۴ به ۱/۹۵ درصد کاهش یافته و در طول این سال ها ۲/۸۵ درصد از سهم استان از کل صادرات کشور کاسته شده است.

جدول ۲- مقایسه شاخص های اهداف کمی استان گیلان و کشور در زمینه میزان واردات و صادرات غیر

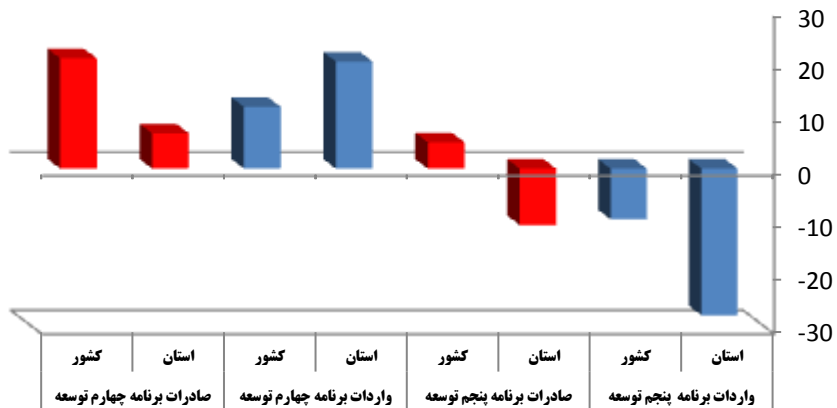
نفی

ردیف	هدف کمی/عنوان شاخص		واحد متعارف	سال های برنامه چهارم		برنامه پنجم /رشد متوسط دوره (درصد)	سال های برنامه پنجم					برنامه پنجم /رشد متوسط دوره (درصد)
				۱۳۸۴	۱۳۸۱		۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	
۱	صادرات کالای غیر نفتی	کشور	میلیون	۸۷۳۴	۲۲۵۹۶	۲۰,۹	۲۶۶۵۸	۲۹۲۱۳	۲۸۲۴۳	۳۱۱۱۹	۳۲۳۶۴	۵,۰
		استان	دلار	۲۸۵	۳۹۵	۶,۷	۴۴۶	۵۳۶	۴۸۳	۴۱۳	۲۸۴	-۱۰,۷
	نسبت استان به کشور	درصد	۳,۲۶	۱,۷۵	-	۱,۶۷	۱,۸۳	۱,۷۱	۱,۳۳	۰,۸۸	-	
۲	واردات کالا	کشور	میلیون	۴۳۳۸۱	۷۵۴۵۸	۱۱,۷	۷۸۰۲۷	۶۸۷۱۲	۶۱۱۱۵	۶۵۰۷۹	۵۲۰۵۰	-۹,۶
		استان	دلار	۱۵۳۳	۳۸۶۰	۲۰,۳	۳۷۵۰	۲۳۰۶	۱۲۵۶	۱۴۱۶	۱۰۱۷	-۲۷,۸
	نسبت استان به کشور	درصد	۳,۵۳	۵,۱۲	-	۴,۸۱	۳,۳۶	۲,۰۶	۲,۱۸	۱,۹۵	-	

ماخذ: اداره گمرک استان گیلان و سند برنامه راهبردی بخش خدمات مالی و بازرگانی کشور



نمودار ۱- تغییرات سهم واردات و صادرات استان از کلی واردات و صادرات غیر نفتی کشور در طی سال های برنامه چهارم و پنجم توسعه



نمودار ۲- مقایسه میزان تغییرات رشد متوسط صادرات و واردات استان با کشور طی دوره برنامه های چهارم و پنجم توسعه

در یک جمع بندی کلی می توان این گونه نتیجه گرفت که، روند تغییرات در صادرات و واردات انجام گرفته از استان گیلان در طی سال های اخیر حتی به نسبت متوسط کشور از روند نزولی و کاهشی برخوردار بوده و همچنان که بیان شد سهم استان از کل واردات کشور در طی سال های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ از ۴/۸ درصد ۱۳۹۰ به ۱/۶ درصد در سال ۱۳۹۴ و سهم استان از کل صادرات کشور نیز از ۱/۷ درصد سال ۱۳۹۰ به ۰/۹ درصد در سال ۱۳۹۴ کاهش یافته است. این روند با توجه به ظرفیت های بالقوه استان گیلان به ویژه قرار گرفتن در کریدور شمال- جنوب، برخورداری از گمرک، منطقه آزاد تجاری- صنعتی، مرز آبی با کشورهای همسایه ی پرجمعیت نظیر روسیه، جمهوری آذربایجان، قزاقستان، نزدیکی به مراکز اصلی فعالیت در مناطق داخلی کشور (مانند نزدیکی به استان های تهران، البرز، قزوین و زنجان و ...)، بیان گر آنست که استان گیلان نتوانسته است از ظرفیت های بالقوه تجاری خود بهره برداری مناسب نماید.

تعدد و تنوع معافیت های گمرکی - تجاری و تخفیفات سود بازرگانی، سوءاستفاده از تسهیلات مصرحه در قانون ساماندهی مبادلات مرزی و آیین نامه اجرایی آن و قانون و آیین نامه اجرایی مقررات صادرات و واردات مصوب ۱۳۷۲/۷/۴ محروم ماندن دولت از وصول درآمدهای گمرکی، بالا بودن میانگین نرخ تعرفه در ایران^۱، نامتناسب بودن نرخ تعرفه و تنوع طبقات تعرفه ای کالاها^۲ را می توان از جمله موانع و مشکلات پیش روی خدمات گمرکی و لجستیک کشور دانست که حل آنها از حوزه اختیار استان خارج است.^۳

۱ در سال ۲۰۱۳ (برابر با سال ۱۳۹۲ هجری - شمسی) میانگین نرخ تعرفه در ایران ۲۶٫۶ درصد بوده است. در این سال کشور ما در میان ۱۵۹ کشور جهان پس از جزیره باهاما، در جایگاه دوم کشورهای دارای بالاترین تعرفه قرار گرفته است.

۲ علی رغم اینکه بسیاری از کشورها حدود دو طبقه تعرفه ای دارند در کشور ما ۱۴ طبقه تعرفه ای وجود دارد که پایین ترین تعرفه ۴ درصد و بالاترین آن ۱۰۰ درصد است، به گونه ای که ۶۵۴ قلم کالا دارای تعرفه ۴ درصد،

۱-۲- تنگناها و چالش‌های تجارت خارجی

- ۱- ضعف شبکه حمل و نقل (جاده ای، هوایی و دریایی) و نبود خط ریلی برای تجارت خارجی
- ۲- کمبود و ناکافی بودن عرصه ها، تجهیزات و امکانات پشتیبان خدمات تجارت خارجی استان
- ۳- عدم یکپارچگی سامانه های الکترونیکی در حوزه تجارت خارجی
- ۴- عدم بهره مندی کافی فعالان حوزه تجارت خارجی از ظرفیت های صندوق ضمانت صادرات ایران
- ۵- فقدان برنامه ریزی مناسب جهت بهره گیری از فرصت های تجاری منطقه ای
- ۶- عدم ثبات سیاست‌های تجاری به خصوص تغییر مستمر نرخ‌های تعرفه واردات و مجوزهای صادراتی
- ۷- عدم تنوع ابزارهای تامین مالی برای مبادلات تجاری
- ۸- پیچیده و زمان بر بودن فرایندهای پشتیبان تجاری و بالا بودن هزینه های آن
- ۹- ارزش افزوده پایین محصولات صادراتی استان و پایین بودن قدرت رقابت پذیری آن ها
- ۱۰- ناکافی بودن بنگاه های صادراتی توانمند، متخصص و با مقیاس مناسب جهت ورود به بازارهای جهانی در سطح استان
- ۱۱- عدم شناخت کافی بازرگانان و صادرکنندگان از اصول علمی تجارت و مهارت‌های بازاریابی و عدم تسلط به استفاده از ابزارهای نوین بازرگانی

۶۲۴ قلم کالا تعرفه ۶ درصد، ۴۵۰ قلم کالا تعرفه ۸ درصد، ۳۴۵۱ قلم کالا تعرفه ۱۰ درصد و ۳۲۹ قلم کالا تعرفه ۱۰۰ درصدی هستند.

۳ ماخذ: سند برنامه راهبردی بخش خدمات مالی و بازرگانی کشور

۱۲- اختلال در نظام تجاری استان از طریق گسترش بی رویه و نابسامان تجارت

شبه رسمی

۱۳- عدم کارایی و بهره مندی مطلوب از قابلیت های بالقوه تعاونی های

مرز نشینان استان

۱۴- آسیب پذیری تجارت خارجی استان به دلیل:

- عدم تنوع و تکرر در محصولات تجاری

- عدم کارایی و بهره مندی مطلوب از قابلیت های بالقوه تعاونی های مرز نشینان

استان

۲- برنامه راهبردی تجارت خارجی استان گیلان

۲-۱- اهداف کلی و راهبردهای تجارت خارجی استان گیلان

اهداف کلی	راهبردهای دستیابی به اهداف کلی	ردیف
توسعه تعاملات بین المللی اقتصادی با تاکید بر گسترش روابط موثر با مناطق هدف	تقویت دیپلماسی اقتصادی استان	۱
توسعه زیرساخت های تجارت خارجی استان	توسعه زیرساخت ها، تولید و صادرات مجدد در منطقه آزاد انزلی و مناطق ویژه اقتصادی استان تسهیل و گسترش خدمات تجاری و بازرگانی ارتقای کیفی و کمی شبکه جاده ای استان با تاکید بر کریدورها و راههای شریانی ارتقای کارکرد بنادر استان و ایجاد مرکز لجستیک توسعه حمل و نقل چند وجهی	۲
رشد مستمر ظرفیت تجارت خارجی استان	تسهیل تعاملات بین المللی فعالان اقتصادی و شرکای خارجی	۳

۲-۲- اهداف کمی بخش تجارت

۳-۲- راهبردهای دستیابی به اهداف کلی ، سیاست ها و اقدامات اساسی

تجارت خارجی استان گیلان

اهدای اساسی	سیاست ها	راهبردها	ردیف
تشکیل کارگروه های مشترک منطقه ای خزر باهدف عملیاتی نمودن تفاهم نامه های منعقد شده	تقویت و مبادلات با منطقه ای خزر (کشورهای مستقل و مشترک المنافع)		۱
تبدیل شدن به قطب تجاری، ترانزیتی و لجستیکی (با توجه به موقعیت جغرافیایی - HUB منطقه) اقتصادی، سیاسی و راهبردی استان			
ارائه پیشنهادات استانی به مرکز در خصوص پیمان های اقتصادی - تجاری آتی با کشورهای منطقه ی خزر			
پیشنهاد به مرکز جهت تعیین رشت به عنوان پایتخت تجاری خزری ایران			
استفاده از ظرفیت های اقتصادی نمایندگی وزات خارجه و سرکنسولگری روسیه در استان	تقویت پیوندهای تجاری -اقتصادی با سایر اقتصاد جهانی	تقویت دیپلماسی اقتصادی استان	۱
بهره گیری موثرتر از نهادهای منطقه ای (اگو، سازمان) برای پیشبرد اهداف اقتصادی DB کنفرانس اسلامی، و تجاری استان			
اعزام تیم های کارشناسی متشکل از نمایندگان تام الاختیار دستگاه های اجرایی استان به کشورهای هدف استفاده از ظرفیت پیمان های دو و چند جانبه کشور با طرف های تجاری			
زمینه سازی ایجاد کارگزاری ها و آژانس های جلب و جذب سرمایه گذاری خارجی	توسعه ی سرمایه گذاری خارجی با رویکرد صادراتی و جذب دانش فنی		
اعزام تیم های کارشناسی متشکل از نمایندگان تام الاختیار دستگاه های اجرایی استان به کشورهای هدف			
زمینه سازی مشارکت بنگاه های اقتصادی و شرکت های مهندسی مشاور خارجی با شرکای استانی			

ردیف	راهبردها	سیاست‌ها	اقدامهای اساسی
۲	توسعه زیرساخت‌ها، تولید و صادرات مجدد در منطقه آزاد انزلی و مناطق ویژه اقتصادی استان	توسعه ی ظرفیت‌های صادراتی منطقه آزاد انزلی	تکمیل بندر کاسپین
			ایجاد ظرفیت‌های لازم برای احداث هاب تجاری در محور شانگاهی، اوکتاتو و بندر کاسپین و کشورهای حاشیه دریای خزر
			ایجاد پایگاه صادرات مجدد و مشوق‌های صادراتی
			ایجاد و توسعه زیرساخت‌های لازم برای نگهداری و دپوی کالا جهت صادرات به روسیه
			ارتقاء فرودگاه سردار جنگل به سطح بین‌المللی و الحاق آن به محدوده منطقه آزاد انزلی
			تکمیل زیرساخت‌ها دریایی و بندری و ایجاد پسرانکه‌های بندر انزلی
			احداث پایانه‌های صادراتی محصولات کشاورزی در استان
	توسعه ی ظرفیت‌های تولیدی منطقه آزاد انزلی	توسعه ی ظرفیت‌های تولیدی منطقه آزاد انزلی	احداث نمایشگاه بین‌المللی منطقه آزاد انزلی
			ایجاد مرکز صادرات خدمات فنی و مهندسی
			ایجاد زیرساخت‌های صنایع پاک و صنایع صادراتی تولید برق و آب همزمان با ظرفیت بالا نساجی و لوازم خانگی
	توسعه زیرساخت‌ها، تولید و صادرات مجدد در منطقه آزاد انزلی و مناطق ویژه اقتصادی استان	تبدیل منطقه آزاد انزلی به قطب فناوری	ایجاد زیرساخت‌های مرکز رشد و ایجاد پارک علمی و فناوری با گرایش صنعت
			توسعه ی مراکز خدماتی مرتبط با فناوری اطلاعات (High Tech) احداث کارخانجات صنایع هایتک (متناسب با محیط زیست منطقه
			ایجاد نهادهای مالی و شعب بانک‌های خارجی
	توسعه ظرفیت‌تأمین منابع برای سرمایه‌گذاری و نیازها	توسعه ظرفیت‌تأمین منابع برای سرمایه‌گذاری و نیازها	تأسیس بیمه‌های بین‌المللی و شعب ممتاز بیمه‌های داخلی
ایجاد مرکز مالی بین‌الملل در منطقه آزاد انزلی			

ردیف	راهبردها	سیاست‌ها	اقدامات اساسی
۲		تکمیل زیر ساخت‌ها و بهره‌برداری کامل از منطقه ویژه اقتصادی آستارا	ایجاد و راه‌اندازی بورس منطقه ای آهن و چوب منطقه آزاد انزلی
			تخصیص کد گمرکی جهت شناسایی فعالیت رسمی منطقه
			توسعه اراضی منطقه ویژه اقتصادی آستارا و الحاق به منطقه فعلی
			ایجاد و تکمیل زیرساخت‌ها و روساخت‌های بندری آستارا (اسکله، انبار، پایانه صادراتی، سردخانه و ...)
			اتصال منطقه ویژه آستارا به راه آهن سراسری
	راه‌اندازی و اجرایی نمودن منطقه ویژه اقتصادی لاهیجان		انجام اقدامات لازم جهت بهره‌برداری از منطقه ویژه اقتصادی لاهیجان
			تقویت و عملیاتی نمودن کامل پنجره واحد و اعمال مدیریت یکپارچه گمرکی در کلیه مبادی گمرکی استان
	تسهیل و گسترش خدمات تجاری و بازرگانی		توسعه و تجهیز زیرساخت‌های نرم افزاری و سخت افزاری گمرکات استان به منظور تحقق کامل شکل گیری گمرک الکترونیک
			استقرار گمرک در مبادی ورودی گمرکی جدید در استان با توجه به مناطق ویژه اقتصادی مصوب هیات دولت
			تقویت گمرک در مبادی مرز هوایی استان
احصاء و پیشنهاد به مرکز جهت حذف روبه‌ها و مجوزهای غیر ضرور اداری برای واردات و صادرات			
پیشنهاد به مرکز در زمینه اصلاح و جایگزینی تسهیلات مبادلات مرزی مرزنشینان استان از طریق حمایت‌های			
افزایش خطرپذیری (ریسک) قاچاق از طریق توانمندسازی			

ردیف	راهبرد ها	سیاست ها	اقدامات اساسی
	چند وجهی	ناوگان عمومی حمل و نقل	نقل چندوجهی
			ایجاد سامانه هوشمند ارتباط بین مراکز تولید و توزیع کالا ، پایانه ها و شرکت های حمل و نقل
		بهبود بازرگانی و بازاریابی ترانزیت و گسترش مناسبات و مبادلات حمل و نقلی با سایر کشورها	ساخت و راه اندازی پایانه ویژه محصولات
۳	تسهیل تعاملات بین المللی فعالان اقتصادی و شرکای خارجی		- حمایت از تشکیل کارگزاری های فعال غیر دولتی در زمینه: - شناسایی و معرفی زمینه های تبادل کالا ، خدمات و سرمایه بین استان و کشورهای منطقه ای خزر - پی گیری برای افزودن کالاهای صادراتی استان در فهرست کالاهای مشمول تعرفه های ترجیحی بین دول منطقه - استفاده از ظرفیت ها و امکانات اشخاص حقیقی و حقوقی ایرانی مستقر در کشورهای منطقه ای خزر برای توسعه رایزنی اقتصادی
			گسترش و تعمیق تعامل بین فعالان اقتصادی استان با رایزن ها ی بازرگانی و کارشناسان اقتصادی سفارتخانه های ایران در سایر مناطق هدف
			ایجاد تنوع در مبادی تأمین کالاهای وارداتی با هدف کاهش وابستگی به کشورهای محدود و خاص استفاده از اهرم واردات در جهت سرمایه گذاری برای افزایش تولید داخلی
۳		پشتیبانی از فراوری واردات و صدور مجدد	ایجاد و تقویت بنگاه های داخلی و برقراری ارتباط آنها با نام های تجاری مطرح منطقه ای با هدف تولید کالا و خدمات در چرخه و زنجیره تولید بین المللی تنوع بخشی پیوندهای اقتصادی با کشورها به ویژه با
		توسعه سرمایه گذاری خارجی با رویکرد	

ردیف	راهبردها	سیاست‌ها	اقدامات اساسی
		صادراتی و جذب دانش فنی	کشورهای منطقه از طریق ترانزیت و صادرات کالاها و خدمات استراتژیک و ویژه استان همچون محصولات کشاورزی و شیلاتی (خاویار خزری)، حامل‌های انرژی، آب
			زمینه‌سازی ایجاد کارگزاری‌ها و اژانس‌های جلب و جذب سرمایه‌گذاری خارجی
			زمینه‌سازی مشارکت بنگاه‌های اقتصادی و شرکت‌های مهندسی مشاور خارجی با شرکای استانی
			ساماندهی اعزام و پذیرش هیات‌های تجاری و برگزاری نمایشگاه‌های تخصصی داخلی و بین‌المللی

سازمان برنامه و بودجه استان کیلان - غیر قابل استناد